

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
ST40, Stadsontwikkeling (ST40)
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Joris Habraken
j.habraken@nijmegen.nl
T 024 – 329 0631020654

Ons kenmerk

D240575556

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

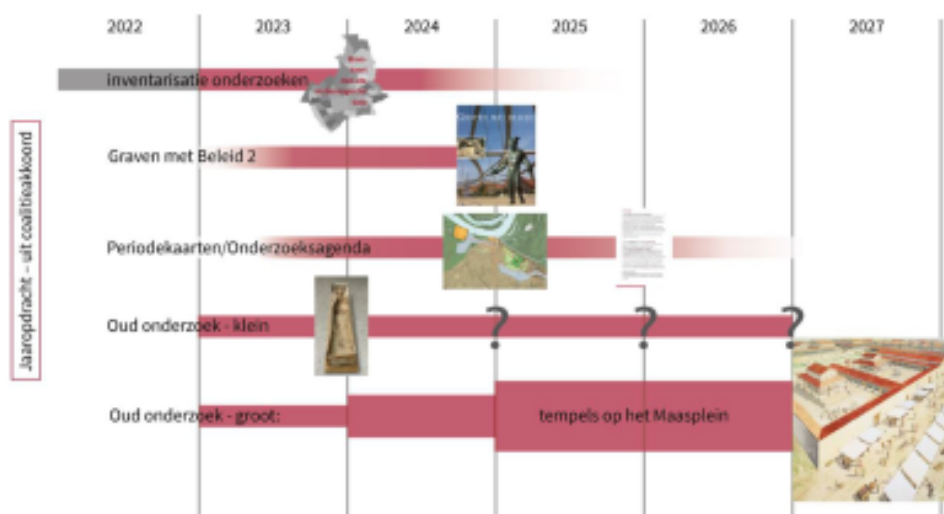
Datum 3 september 2024
Onderwerp Opgespoord Verleden, voortgang
ontsluiting oud archeologisch
onderzoek

Geachte leden van de Raad,

De afgelopen ruim 30 jaar is door de gemeente Nijmegen veel archeologisch onderzoek uitgevoerd waarvan een groot deel nog niet is uitgewerkt en/of gepubliceerd. Vanaf 2023 is vanuit het coalitieakkoord (2022-2026) €200.000 per jaar beschikbaar gesteld voor de ontsluiting en publicatie van oud onderzoek, waarmee het archeologiebeleid en de input voor visualisaties in de openbare ruimte wordt versterkt. Met deze brief en het document *Opgespoord Verleden, een overzicht van de werkzaamheden in 2023*, informeren wij u over de voortgang van dit project.

Doelstellingen en tijdspad

Eind 2022 is voor de jaren 2023 t/m 2026 het programma 'Opgespoord Verleden' opgesteld, dat voorzien was van een indicatief tijdspad en op hoofdlijnen bestond uit vijf doelstellingen.

Figuur 1. Doelstellingen en indicatief tijdspad Programma Opgespoord Verleden.

De nieuwe kennis die voortkomt uit de ontsluiting van oud archeologisch onderzoek zal leiden tot rapportages, input voor visualisaties in de openbare ruimte, activiteiten in het kader van publieksbereik en efficiëntere vergunningverlening.

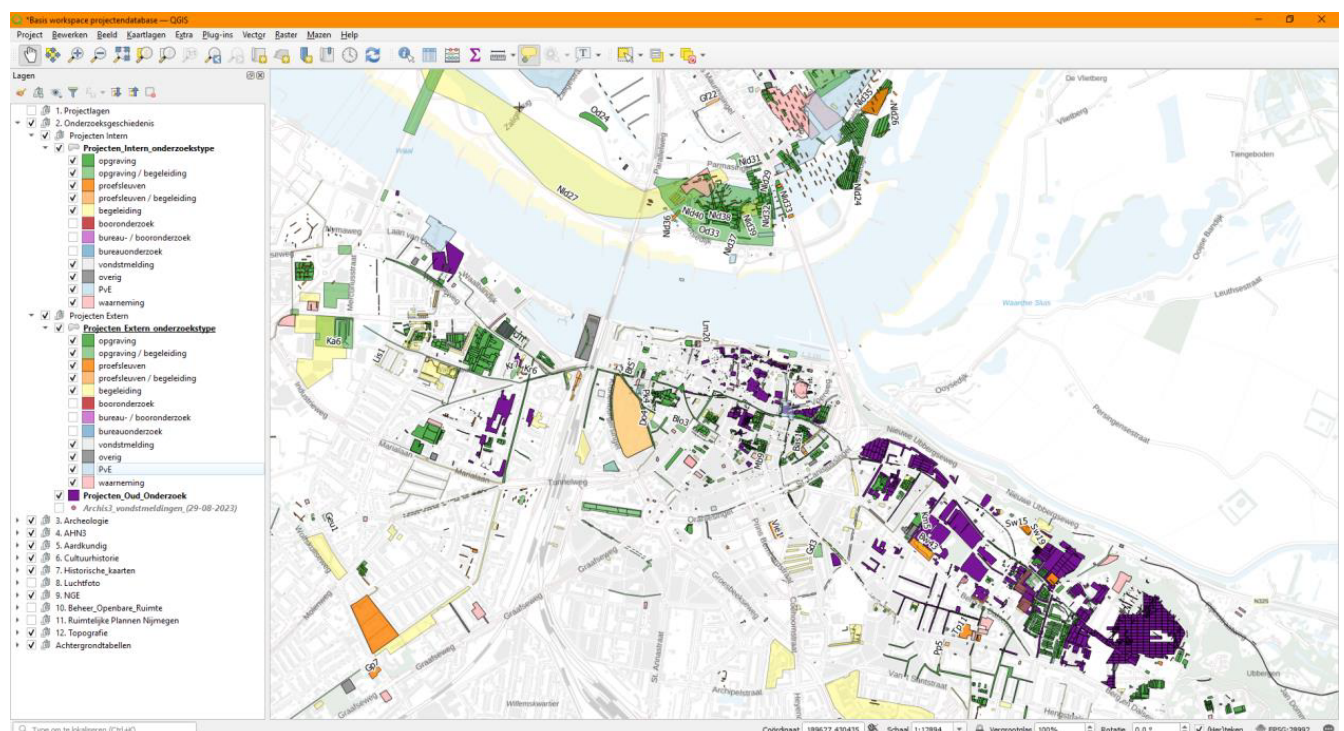
In het bijgevoegde document *Opgespoord Verleden*, een overzicht van de werkzaamheden in 2023, worden de resultaten uitvoerig gepresenteerd die in 2023 zijn behaald.

Resultaten in 2023

1) Snelle vergunningverlening en sterke inhoudelijke onderbouwing van het archeologiebeleid

In 2023 is het werk voortgezet dat in 2021 reeds was opgestart in het kader van de Erfgoedstrategie (2020). Dat betekent dat verder is gegaan met het inventariseren en waarderen van de alle archeologische onderzoeken die binnen de grenzen van de gemeente Nijmegen zijn uitgevoerd. Dit heeft in 2023 geresulteerd in een GIS-kaart waarop alle archeologische onderzoeken met achtergrondinformatie zichtbaar zijn. Deze kaart wordt uiteindelijk gepubliceerd in de interne GIS-omgeving Atlas.

De GIS-kaart heeft een positief effect op het tempo van de vergunningverlening en dient als basis voor toekomstig archeologisch onderzoek. Bovendien versterkt het de inhoudelijk onderbouwing van het archeologiebeleid, waarop keuzes bij de vergunningverlening zijn gebaseerd.

Figuur 2. Schermopname van een deel van het uitgevoerde archeologisch onderzoek in Nijmegen op de nieuwe GIS-kaart

2) Goede beschikbaarheid van archeologische vondsten en documentatie

De inventarisatie draagt tevens bij aan het beschikbaar stellen van materiaal dat in het gemeentelijk archeologiedepot aanwezig is. Een goed geïnventariseerd en ontsloten depot is toegankelijker voor wetenschappelijk onderzoek en het in bruikleen geven van vondsten voor publieksbereik zoals musea.

3) Archeologie en publiek

Het onderzoek draagt niet alleen bij aan de (wetenschappelijke) kennis van ons verleden, maar biedt tevens een goede gelegenheid om de burger te laten kennismaken met onze bijzondere archeologie. De keuze voor onderzoeksobjecten wordt onder andere op hun publiciteitswaarde gebaseerd.

De 'Loden Lady'

In 2023 is als 'klein onderzoek' een onderzoek aan de Grote Markt en in de Burchtstraat opgepakt, waarbij in 2001 de 'Loden Lady' is aangetroffen. Deze Romeinse dame lag op meer dan 2 meter beneden straatniveau in een kostbare loden grafkist. Door de opgravingscontext goed uit te werken en met de toepassing van DNA- en isotopenonderzoek is de verwachting in 2024 meer te weten te komen over de achtergrond van deze dame en haar bijzondere begraafing.

Aanvullend is de loden kist vastgelegd met 3D-software. De 3D-weergave van het graf wordt, naast de beschikbaar gestelde vondsten, momenteel gebruikt voor de expositie in het tijdelijke Valkhof Museum. Het onderzoek heeft aandacht gekregen van verschillende regionale media.

Tempels Maasplein

In 2023 is tevens gestart met het 'grote onderzoek' Maasplein. Hier zijn in 1992-1993 onder meer de overblijfselen van twee monumentale Gallo-Romeinse tempels ontdekt, die gewijd waren aan Mercurius, de god van de handel, en Fortuna, de godin van de voorspoed. De tempels lagen naast elkaar, elk met een eigen binnenplein dat was omgeven door en overdekte zuilengang.

Figuur 3. Reconstructie van één van de tempels. Uit: Nijmegen, Oudste stad van Nederland

Met de uitwerking en publicatie van het grotere onderzoek van het dubbele Romeinse tempelcomplex aan het Maasplein (2026) zetten we Nijmegen nogmaals op de wetenschappelijke kaart van Romeins Noordwest-Europa en kan de realisatie van een visualisatie ter plaatse worden uitgewerkt. De focus op het Maasplein sluit ook aan op het plan van de Radboud Universiteit om in 2027 een grote tentoonstelling over de Romeinse stad Ulpia Noviomagus in het Valkhof Museum te organiseren.

Keuzes

Omdat het onderzoek naar de *Loden Lady* meer heeft gekost dan was begroot, zullen er nog keuzes moeten worden gemaakt in wat binnen de gestelde termijn gerealiseerd kan worden.

Wij vinden het belangrijk dat wij u als raad hierover informeren en houden u tevens graag op de hoogte van de voortgang.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester